

“El meu interès per la càbala és excepcional, a Mallorca”

Bartomeu Fiol (Palma de Mallorca, 1933) ha publicat a Proa el poemari *Càbales del call*, premi Carles Riba 2004. *Tot jo és una exageració* (Proa, 1999) és una antologia dels seus nou primers llibres. Ha publicat tres volums d'*Obra poètica*, a Proa, també.

—Quin paper té el call en el llibre, tenint en compte que en un dels poemes del final proclameu que “el call ja no ens aporta res de res”?

—Bé, això no ho he sabut fins al final. Jo he acabat el llibre tan agnòstic com era. Malgrat dir això, que ho mantenc, el que compta és el contingut ideològic, humà i cultural del call. A Mallorca tenim un pecat molt clar, el tractament terrible que hem donat a la minoria jueva primer i tot seguit als seus descendents.

—Com gairebé a tot arreu, poc o molt, no? A no ser que els hagin fet fora.

—No és cap consol, des del meu punt de vista. Una discriminació com la dels xuets, un tractament tan denigrador com el que han rebut els xuets, no l'han rebut els jueus a la resta de la pell de toro, o a la resta de Sepharad.

—Heu fet un llibre espriuà? Un dels epígrafs triats és d'ell, “Mai la càbala no ment.”

—Anem a pams. Evidentment si hi ha alguna influència clara d'un autor tutelar en la meua obra, i no només en aquest llibre, és Salvador Espriu, pel que fa sobretot a la confecció de llibres unitaris. Tots els meus llibres són també unitaris, i també el conjunt de l'obra. I pel que fa a la influència en la manera de veure la realitat i

Bartomeu Fiol, premi Carles Riba amb *Càbales del call* (Proa).

descriure-la, és evident. També en la utilització de mites, si bé el meu, Caborques, no és positiu, sinó negatiu. Pens que no estem darrere de la roca, com diuen els mallorquins, sinó dins la cavorca. També coincidesc amb Espriu en el que els italians diuen parlar *aspro*, en el sentit que no m'he preocupat per produir bellesa.

—I per què s'ha preocupat?

—Per a mi la poesia no és una orfbreria de mots i sintagmes, és una investigació de la realitat que podríem considerar paral·lela a la filosofia i a la mateixa ciència. Una altra cosa són els resultats que s'aconsegueixen, sempre limitats.

—Però, a diferència d'Espriu, la vostra poesia és plena d'idees explícites sobre la vida, sobre l'existència.

—Espriu és molt més líric i aquí jo faig càbales. El mot l'uso en el sentit més corrent, d'hipòtesis més o manco creïbles.

—El llibre està fet per un home que diu que vol fer-se posar a la làpida “No era dels nostres”.

—Jo no he pertangut mai a cap capelleta. La meua recerca ha estat individual, i mai no he tingut en compte la moda. Per exemple, per a mi la poesia de Carner és un joc, no hi trobo veritat, si bé reconec que té una dotzena o vintena de grans poemes i un llibre que en el seu moment em va impressionar molt, *Nabí*.

—La vostra poesia està farcida d'idees clares, tancades. No us agraden els tocs d'ambigüitat?

—A mi l'ambigüitat no em plau, no m'agrada, però he de reconèixer que tota poesia és multívoca. Això vol dir que el que faig es presta sempre a una certa interpretació. A més, també cal tenir en compte que el que acaba el llibre no és l'autor, sinó el lector. L'autor ha de procurar que el llibre tingui interès i el sentit ha d'esperar que l'acabi de donar cada lector.

—Aquest interès per la càbala és prou compartit a Mallorca o és singular?

—Diria que és excepcional. Així com tota la meua carrera literària ha estat individualista, aquest interès, també. Fa seixanta anys, quan era petit, era normal a les escoles fer befa dels xuets, i això ha passat afortunadament a la història. Ara, el fet que la discriminació hagi desaparegut, no vol dir que aquest interès sigui un fet general.

Lluís Bonada